

Baby's spelen en ontdekken

Volgens de visie van dr. Emmi Pikler is het van wezenlijk belang dat een kind de dingen zelf kan ontdekken. Om te beginnen vertrouwt zij op de zelfontplooiingskracht van de baby. Ze gelooft in zijn mogelijkheden en in het verlangen van het kind zich te ontwikkelen en te leren.

Hedie Meyling vertelt over het spelen van baby's vanuit de filosofie van dr. Emmi Pikler.

Er zijn verschillende invloeden op het spel van baby's, zoals de 'voorbereide omgeving', het spelmateriaal dat wordt aangeboden en de kleding van de baby. Daarnaast is het de taak van de volwassene om niet direct in de speelactiviteit in te grijpen. Het respect voor het initiatief van het kind speelt in de visie van Pikler een belangrijke rol.

De voorbereide omgeving

Volgens Emmi Pikler is een voorbereide omgeving een (groeps)ruimte die op de ontwikkelingswensen van het kind is afgestemd en bovendien telkens aan de ontwikkeling van het kind wordt aangepast.

De 'Speelplek' is de plek waar kinderen, omringd door hekjes, ongestoord kunnen spelen. Baby's die nog in rug-, zij- of buikliggende posities spelen, worden meestal gescheiden en dus beschermd voor de al kruipende en lopende kinderen. Zo kunnen zij

ongestoord en met overgave hun speelgoed onderzoeken.

Voldoende ruimte is ook van belang. Wanneer de baby in rug- en zijligging speelt, heeft hij genoeg ruimte in een gewone box. Rolt hij op z'n buik dan heeft hij meer ruimte nodig om te rollen en kruipen.

De voorbereide omgeving heeft een harde ondergrond: er wordt geen gebruik gemaakt van kunststof matten of kleden. De baby kan beter bewegen op een harde ondergrond en leert in een waarachtige situatie om te gaan met de zwaartekracht.

Geschikte speelmaterialen

Het eerste speelgoed van een baby zijn eigenlijk zijn handjes. Kinderen zijn van nature nieuwsgierig, dat hoeven wij ze niet bij te brengen. Kijken we alleen al naar de manier waarop de baby zijn handjes ontdekt en ermee begint te spelen.

"Wij zijn hier getuige van één van de eerste openbaringen van menselijke interesse", aldus Pikler. Het spelen met de handjes gaat vooraf aan het omgaan met speelobjecten en bereidt ze erop voor. In het openen van zijn hand en het sluiten tot een vuist, oefent een baby de mogelijkheid van pakken, vasthouden en loslaten van objecten.

Speeltjes die volwassenen zo graag in het blikveld van de baby hangen, kunnen dermate afleiden, dat ze de baby hinderen in het

ontdekken van zijn eigen handjes. Men geeft in Lóczy de baby pas dan speelgoed, wanneer hij zijn handen regelmatig bekijkt en ermee speelt en zich bovendien voor zijn omgeving interesseert. Dat is ongeveer in de leeftijd vanaf drie maanden.

Als eerste speelgoed krijgt de baby een katoenen doek (ongeveer 35 bij 35 cm), die in een soort punt naast hem wordt gezet. De opvallende kleur trekt zijn aandacht. Hij kijkt er eerst (dagen) lang naar, raakt het aan en grijpt ernaar. Hij kan de doek makkelijk vasthouden en er lang mee spelen. Soms valt de doek op z'n gezicht maar dat doet geen pijn. In het begin kan het zelfs minuten duren tot hij er zich van bevrijdt maar na enig oefenen trekt de baby de doek met gemak van zijn gezicht af en straalt dan van plezier (zijn eerste kiekeboe ervaring).

Meer geschikt speelgoed

Ander geschikt speelmateriaal voor de leeftijd vanaf ongeveer drie maanden zijn objecten die de baby moeiteloos met zijn hand kan omvatten: een rietenbal of shuttle, een diertje van stof, plastic bakjes en houten ramme-laars.

Vanaf de leeftijd van ongeveer zes maanden krijgt hij iets zwaarder speelgoed en worden er ook grotere voorwerpen geïntroduceerd. Een bezoek aan een eenvoudige huishoud-

***Emmi Pikler (1902-1984) Kinderarts in Budapest en oprichtster van het kindertehuis Lóczy. Ze heeft in haar praktijk, bij families en in het kindertehuis een opmerkelijke opvatting over baby's en kleine kinderen ontwikkeld.**

